60. MEKTUP

٦٠- ﴿ اَلْمَكْتُوبُ السِّتُّونَ اِلَى مُحَمَّدٍ تَقِيٍّ فِى بَيَانِ اَنَّ اللاَّزِمَ صَرْفُ الْعِنَانِ عَنْ فُضُولِيَّاتِ الدِّينِ وَالْاِشْتِغَالُ بِضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ﴾

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَسَلاَمٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى قَدْ تَشَرَّفْتُ بِمُطَالَعَةِ الصَّحِيفَةِ الشَّرِيفَةِ وَقَدِ انْدَرَجَتْ فِيهَا الدَّلاَئِلُ الَّتِى وُفِّقْتُمْ لاِقَامَتِهَا وَتَرْتِيبِهَا فِى بَابِ خِلاَفَةِ الصِّدِّيقِ رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ الَّتِى ثَبَتَتْ بِاجْمَاعِ أَهْلِ الْحَلِّ وَالْعَقْدِ مِنَ الصَّدْرِ الاَوَّلِ الَّذِى هُوَ خَيْرُ الْقُرُونِ وَفِى بَابِ فَضِيلَةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ رِضْوَانُهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ الَّتِى هِىَ عَلَى تَرْتِيبِ خِلاَفَتِهِمْ وَنَعْتِهَا وَفِى بَابِ مُلاَزَمَةِ السُّكُوتِ عَنْ مُنَازَعَاتِ اَصْحَابِ خَيْرِ الْبَشَرِ وَمُشَاجَرَاتِهِمْ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ فَأَوْرَثَ ذَلِكَ فَرَحًا وَافِرًا وَهَذَا الاِعْتِقَادُ كَافٍ فِى بَحْثِ الْإِمَامَةِ وَمُوَافِقٌ لاِعْتِقَادِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ شَكَرَ اللّٰهُ تَعَالَى سَعْيَهُمْ (أَيُّهَا) الْمَخْدُومُ الْمُشْفِقُ إِنَّ بَحْثَ الْإِمَامَةِ مِنْ فُرُوعِ الدِّينِ لاَ مِنْ اُصُولِهِ وَضَرُورِيَّاتُ الدِّينِ غَيْرُ ذَلِكَ الَّذِى يَتَعَلَّقُ بِالاِعْتِقَادِ وَالْعَمَلِ مِمَّا تَكَفَّلَ عِلْمُ الْكَلاَمِ وَعِلْمُ الْفِقْهِ بِبَيَانِهِ وَالْاِشْتِغَالُ بِالْفُضُولِيَّاتِ بِتَرْكِ الضَّرُورِيَّاتِ صَرْفُ الْعُمْرِ فِيمَا لاَ يَعْنِى وَقَدْ وَرَدَ فِى الْخَبَرِ **"عَلاَمَةُ إِعْرَاضِهِ تَعَالَى عَنِ الْعَبْدِ اشْتِغَالُهُ بِمَا لاَ يَعْنِيهِ"** فَلَوْ كَانَ بَحْثُ الْإِمَامَةِ مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ وَاُصُولِ الشَّرِيعَةِ كَمَا زَعَمَتِ الشِّيعَةُ لَكَانَ يَنْبَغِى اَنْ يُعَيِّنَ الْحَقُّ تَعَالَى فِى كِتَابِهِ الْمَجِيدِ مَنْ يَسْتَحِقُّ الاِسْتِخْلاَفَ وَاَنْ يُشَخِّصَ الْخَلِيفَةَ وَاَنْ يَأْمُرَ النَّبِىَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْضًا بِخِلاَفَةِ وَاحِدٍ وَاَنْ يَجْعَلَ الْوَاحِدَ خَلِيفَةً بِالتَّنْصِيصِ وَالتَّصْرِيحِ وَلَمَّا لَمْ يُفْهَمِ الاِهْتِمَامُ فِى هَذَا الاَمْرِ مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ عُلِمَ اَنَّ بَحْثَ الْإِمَامَةِ مِنْ فُضُولِ الدِّينِ لاَ مِنْ اُصُولِهِ وَالْفُضُولِىُّ يَشْتَغِلُ بِالْفُضُولِ مَعَ اَنَّ اَمَامَهُ كَثِيرًا مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ بِحَيْثُ لَوِ اشْتَغَلَ بِهَا لَمَا وَصَلَتِ النَّوْبَةُ اِلَى الْفُضُولِ اَوَّلاً لاَ بُدَّ مِنْ تَصْحِيحِ الاِعْتِقَادِ الَّذِى يَتَعَلَّقُ بِذَاتِ الْوَاجِبِ وَصِفَاتِهِ وَأَفْعَالِهِ تَعَالَى وَيَنْبَغِى الاِعْتِقَادُ أَيْضًا اَنَّ مَا جَاءَ بِهِ النَّبِىُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عِنْدِ الْحَقِّ جَلَّ وَعَلاَ وَمَا عُلِمَ مِنَ الدِّينِ بِالضَّرُورَةِ وَالتَّوَاتُرِ مِنَ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ وَالْعَذَابِ وَالثَّوَابِ الاُخْرَوِيَّيْنِ الدَّائِمِيَّيْنِ وَسَائِرِ السَّمْعِيَّاتِ كُلُّهُ حَقٌّ لَيْسَ فِى شَيْئٍ مِنْهَا احْتِمَالُ التَّخَلُّفِ فَاِنْ لَمْ يَكُنْ هَذَا الاِعْتِقَادُ فَلاَ نَجَاةَ وَثَانِيًا لاَ بُدَّ مِنْ اِتْيَانِ

اْلاَحْكَامِ الْفِقْهِيَّةِ أَيْضًا مِنْ أَدَاءِ الْفَرَائِضِ وَالْوَاجِبَاتِ بَلْ مِنْ أَدَاءِ السُّنَنِ وَالْمُسْتَحَبَّاتِ يَنْبَغِى
حُسْنُ رِعَايَةِ الْحِلِّ وَالْحُرْمَةِ الشَّرْعِيَّيْنِ وَاْلاِحْتِيَاطُ فِى حِفْظِ حُدُودِ الشَّرِيعَةِ حَتَّى يُرْجَى
الْفَلاَحُ وَالْخَلاَصُ مِنْ عَذَابِ اْلآخِرَةِ فَاذَا صُحِّحَ اْلاِعْتِقَادُ وَالْعَمَلُ وَصَلَتِ النَّوْبَةُ اِلَى
الدُّخُولِ فِى طَرِيقِ الصُّوفِيَّةِ وَرَجَاءِ حُصُولِ كَمَالاَتِ الْوَلاَيَةِ وَبَحْثُ اْلإِمَامَةِ بِالنِّسْبَةِ اِلَى
ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ كَالْمَطْرُوحِ فِى الطَّرِيقِ غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ اَنَّ الْمُخَالِفِينَ لَمَّا غَالُوا فِى هَذَا
الْبَابِ وَطَعَنُوا فِى اَصْحَابِ خَيْرِ الْبَشَرِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ الصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ يُورَدُ فِى رَدِّهِمْ
بِالضَّرُورَةِ مُقَدِّمَاتٌ طَوِيلَةُ الذَّيْلِ لِكَوْنِ دَفْعِ لُزُومِ الْفَسَادِ مِنَ الدِّينِ الْمَتِينِ مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ
وَالسَّلاَمُ.

TÜRKÇE ANLAMI

Bu mektup Muhammed Takiyy'e gönderilmiştir. Dinin gereksiz saydığı şeylerle uğraşmayı bırakıp, dinin zorunlu saydığı kısmı ile meşgul olmayı ve de ilgili konuları beyan etmektedir.

Allah Teâlâ'ya hamd, seçtiği kullarına selam olsun…

Değerli mektubunuzu okumakla şerefyap oldum. Mektubunuzda, çağların en hayırlısı ilk nesil Müslümanlarının ehl-i hal ve'l-akd meclisinin icmaı ile halifeliği sabit Ebu Bekir es-Sıddık Hazretlerinin halifeliği *konusundaki delilleri başarılı bir şekilde hem ikame etmiş hem de tertip etmişsiniz. Raşit Halifelerin* –Allah hepsinden razı olsun- halifelik sıralarına göre üstünlüğünü ve sıfatlarını, beşeriyetin en hayırlısının arkadaşları arasındaki çekişme ve sürtüşmelerle ilgili sükut edilmesi ile ilgili konuları almışsızın. Çok memnun oldum ve sevindim. Bu inanış imamet (devlet başkanlığı) konusunda yeterli ve Ehli Sünnet ve'l-Cemaat –Allah Teâlâ gayretlerinin mükafatını versin- görüşüne uygundur.

Şefkat sahibi dostum, imamet konusu dinin füru' (ayrıntı) meselelerinden olup asıl meselelerinden değildir. Dinin temel konuları, kelam ve fıkıh ilminin izahını üstlenmiş olduğu itikat ve amele ilişkin olan, bu konuların dışındaki şeylerdir. Temel konuları bırakıp, fuzuli konularla meşgul olmak, ömür sermayesini boş işlerle tüketmek anlamına gelir. Bir hadis-i şerifte Allah Teâlâ'nın kulundan yüz çevirmesinin alameti olarak, kulun boş işlerle uğraşması gösterilmektedir.[17],

---

[17] Bu hadis geride geçmiştir. Bkz, c. 1, s. 666, 382. dipnot

İmamet konusu Şiilerin iddia ettikleri gibi dinin temel meselelerinden, şeriatın ana konularından biri olmuş olsaydı, Hak Teâlâ Hazretlerinin şanlı kitabında halife olmaya layık olanları belirtmesi ve de halifeyi tespit etmesi, aynı zamanda Peygamber (sav)'e de birinin halifeliğini emretmesi ve de o kişiyi doğrudan ve sarahaten tayin etmesi gerekirdi. Kitap ve sünnette bu konuda bir ihtimam görülmediğinden anlaşılıyor ki, imamet konusu, dinin füru' meselelerinden olup temel meselelerinden değildir. Fuzuli kimse, önünde dinin bir çok temel meselesi dururken bu tür fuzuli işlerle uğraşan kimsedir. Şayet temel meselelerle meşgul olmuş olsaydı, bu tür fuzuli şeylere vakit bulamayacaktı.

İlk olarak Vacibü'l-vücud Hazretlerinin Zatına, sıfatlarına ve fiillerine yönelik olan itikadın düzeltilmesi gereklidir. Peygamber (sav)'in Hak Teâlâ'dan getirdiği, dine ait olduğu zorunlu ve de tevatür yolu ile bilenen *haşr*[18], *neşir*[19], daimi ahiret azabı ve sevabı gibi konulara, sem'iyyat[20] ile sabit olmuş olan diğer bütün konuların hak olduğuna, bunların gerçekleşmeme ihtimalinin asla bulunmadığına da inanmak gerekir. Şayet bu inanç yoksa kurtuluş da yoktur.

İkinci olarak da, şeriatın hükümlerinin de yerine getirilmesi gerekir. Farzların ve vaciplerin edası, hatta sünnetlerin ve de müstahapların da yapılması gerekir. Şeriatın haram ve helal ölçülerine güzelce riayet, şeriatın sınırlarını korumada ihtiyatla hareket etmek gerekir ki, ahiret azabından kurtulmak ve de kurtuluşa ermek mümkün olabilsin.

İtikat ve amel düzgün hale gelince sıra sûfilerin yoluna girmeye ve de velayet kemâlâtını elde etme beklentisine gelir. Dinin temel meseleleri yanında imamet konusu yola atılmış bir eşya gibi kalır. Şu kadar var ki, Ehli Sünnet ve'l-Cemaat dışı fırkalar bu konuda aşırı gidip, beşeriyetin en hayırlısı Muhammed Mustafa (sav)'in ashabı hakkında ileri geri konuşunca, bunlara reddiye olsun diye uzun uzadıya tafsilat veren mukaddimeler yazmak gerekli olmuştur. Zira dine uzanan fesat unsurlarını defetmek dinin yüklediği temel görevlerdendir. Baki selamlar…

---

[18] Haşr: Toplanma, bir araya gelme. Allah Teala'nın bütün insanları, melekleri, cinleri, şeytanları ve diğer hayvan ve kuşları, gökte, yerde, denizde ne kadar büyük ve küçük canlı var ise, hepsini kıyâmetin kopmasından (dünyânın son bulmasından) sonra diriltip, dünyâda yaptıklarının hesâbını vermek üzere Arasât denilen meydanda toplaması. Allah Teala âyet-i kerîmede meâlen buyurdu ki: *"Allah'tan korkun ve bilin ki muhakkak hepiniz haşr olunacaksınız"* (Bakara: 203).

[19] Neşir: Âhirette, ölülerin diriltilip, hesapları görüldükten sonra, cennetliklerin Cennet'e ve cehennemliklerin Cehennem'e dağıtılmaları.

[20] Sem'iyyat; işitmeye dayalı ilimler olup, bunlara naklî ilimler de denilir. Tefsîr, hadîs, fıkıh gibi nakil yoluyla elde edilen ve değişmeyen dînî ilimler, demektir.

KELİME ANLAMI

60. < اَلْمَكْتُوبُ السِّتُّونَ Altmışıncı mektup *(Kime gönderilmiştir?)* **اِلَى مُحَمَّدْ تَقِيٌّ Muhammed Taki'ye** *(Ne hakkındadır?)* **فِي بَيَانِ Şunun beyanındadır ki, اَنَّ اللاَّزِمَ Lazım olan şey صَرْفُ الْعِنَانِ Dizgini çevirmektir** *(Nereden?)* **عَنْ فُضُولِيَّاتِ الدِّينِ Dinin fuzuli meselelerinden** *(Lazım olan daha nedir?)* **وَالْاِشْتِغَالُ Meşgul olmaktır** *(Ne ile?)* **بِضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ Dinin zaruri meseleleriyle وَمَا يُنَاسِبُ ذَلِكَ ve buna uygun konular hakkındadır. >**

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ Hamd Allah'a وَسَلاَمٌ Selam ise عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى Seçtiği kullarına olsun وَقَدْ تَشَرَّفْتُ Şereflendim *(Ne ile?)* بِمُطَالَعَةِ الصَّحِيفَةِ الشَّرِيفَةِ Değerli sahifeyi okumakla اَنْدَرَجَتْ فِيهَا Orada yer almış *(Ne?)* اَلدَّلاَئِلُ الَّتِى Öyle deliller ki, وُفِّقْتُمْ Siz muvaffak oldunuz *(Neye?)* لاِقَامَتِهَا وَتَرْتِيبِهَا O delilleri getirmeye ve sıralamaya *(Hangi konudaki delilleri?)* فِى بَابِ خِلاَفَةِ الصِّدِّيقِ Sıddık(Ebu Bekir)'in halifeliği konusundaki رَضِىَ اللّٰهُ عَنْهُ Allah ondan razı olsun الَّتِى Öyle hilafet ki, ثَبَتَتْ Sabit oldu *(Ne ile?)* بِاجْمَاعِ أَهْلِ الْحَلِّ وَالْعَقْدِ Ehl-i hal ve akd'in icmasıyla *(Neden itibaren icmasıyla sabit oldu?)* مِنَ الصَّدْرِ الْاَوَّلِ İlk asırdan itibaren الَّذِى هُوَ خَيْرُ الْقُرُونِ Ki, o asırların en hayırlısıdır *(Daha hangi konudaki delilleri?)* وَفِى بَابِ فَضِيلَةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ Ve hulefa-i raşidinin fazileti konusundaki رِضْوَانُهُ تَعَالَى Allah Teâlâ'nın rızası olsun *(Kimin üzerine?)* عَلَيْهِمْ اَجْمَعِينَ Onların hepsinin üzerine الَّتِى Öyle fazilet ki, هِىَ عَلَى تَرْتِيبِ خِلاَفَتِهِمْ وَنَعْتِهَا O, onların halifelik sırası ve vasfı üzeredir *(Daha hangi konudaki delilleri?)* وَفِى بَابِ مُلاَزَمَةِ السُّكُوتِ Susmanın gerekliliği konusundaki *(Neden?)* عَنْ مُنَازَعَاتِ اَصْحَابِ خَيْرِ الْبَشَرِ Peygamberimiz ashabının tartışmalarından وَمُشَاجَرَاتِهِمْ Ve onların çekişmelerinden عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ Peygamberimize ve ashabına اَلصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ Salat-u selam olsun فَأَوْرَثَ ذَلِكَ İşte tüm bunlar sebep oldu *(Neye?)* فَرَحًا وَافِرًا Çokça sevince وَهَذَا الْاِعْتِقَادُ Ve bu itikat كَافٍ فِى بَحْثِ الْإِمَامَةِ İmamet hususunda yeterli وَمُوَافِقٌ Ve uygundur *(Neye?)* لاِعْتِقَادِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ Ehl-i Sünnet vel Cemaat'ın itikadına شَكَرَ اللّٰهُ تَعَالَى سَعْيَهُمْ Allah Teâlâ onların çalışmalarını kabul etsin أَيُّهَا الْمَخْدُومُ الْمُشْفِقُ Ey şefkatli mahdum! إِنَّ بَحْثَ الْإِمَامَةِ Muhakkak ki imamet konusu *(Nedir?)* مِنْ فُرُوعِ الدِّينِ Dinin fer-i meselelerindendir لاَ مِنْ اُصُولِهِ Dinin asıllarından değildir وَضَرُورِيَّاتُ الدِّينِ Dinin zaruri

meseleleri غَيْرُ ذَلِكَ Bundan başkadır الَّذِى يَتَعَلَّقُ بِالْاِعْتِقَادِ وَالْعَمَلِ Ki, o itikat ve amelle alakalı olup مِمَّا تَكَفَّلَ Üstlendiği şeydir (Neyini?) عِلْمُ الْكَلَامِ وَعِلْمُ الْفِقْهِ Kelam ve fıkıh ilimlerinin (Neyi üstlendiği?) بِبَيَانِهِ Açıklamasını وَالْاِشْتِغَالُ بِالْفُضُولِيَّاتِ Fuzuli meselelerle meşgul olmak (Nasıl?) بِتَرْكِ الضَّرُورِيَّاتِ Zaruri meseleleri terk ederek (Nedir?) صَرْفُ الْعُمْرِ Ömrü harcamaktır (Nerede?) فِيمَا لاَ يَعْنِى Faydası olmayan şeylerde وَقَدْ وَرَدَ فِى الْخَبَرِ Halbuki haberde geldi ki, عَلاَمَةُ إِعْرَاضِهِ تَعَالَى AllahuTeâlâ'nın yüz çevirmesinin alameti (Kimden?) عَنِ الْعَبْدِ Kuldan (Nedir?) اشْتِغَالُهُ Kulun meşgul olmasıdır (Ne ile?) بِمَا لاَ يَعْنِيهِ Ona faydası olmayan şeyle فَلَوْ كَانَ بَحْثُ الْإِمَامَةِ Eğer imamet meselesi olsaydı (Neden?) مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ Dinin zaruri meselelerinden وَأُصُولِ الشَّرِيعَةِ Ve şeriatın asıllarından كَمَا زَعَمَتِ الشِّيعَةُ Şia'nın sandığı gibi لَكَانَ يَنْبَغِى Elbette gerekirdi (Ne?) اَنْ يُعَيِّنَ الْحَقُّ تَعَالَى Allah Teâlâ'nın tayin etmesi (Nerede?) فِى كِتَابِهِ الْمَجِيدِ Yüce kitabında (Kimi?) مَنْ يَسْتَحِقُّ Layık olan kişiyi (Neye?) الْاِسْتِخْلاَفَ Halife olmaya وَاَنْ يُشَخِّصَ الْخَلِيفَةَ Ve halifeyi belirlemesi وَاَنْ يَأْمُرَ النَّبِىَّ Peygambere de emretmesi صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Allah ona salat-u selam eylesin أَيْضًا Halifeyi belirlediği gibi (emretmesi de gerekirdi) (Neyi emretmesi?) وَاَنْ يَجْعَلَ الْوَاحِدَ Ve o kişiyi kılması بِخِلاَفَةِ وَاحِدٍ Birinin halife olmasını (Daha ne gerekirdi?) (Ne?) خَلِيفَةً Halife (Nasıl?) بِالتَّنْصِيصِ وَالتَّصْرِيحِ Kesin ve açık olarak وَلَمَّا لَمْ يُفْهَمْ Ne zaman ki anlaşılmadı (Ne?) الْاِهْتِمَامُ فِى هَذَا الْاَمْرِ Hilafet konusuna özel bir ilgi (Nereden?) مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ Kitap ve sünnetten عُلِمَ Bilindi ki, اَنَّ بَحْثَ الْإِمَامَةِ Hilafet konusu (Nedir?) مِنْ فُضُولِ الدِّينِ Dinin fer-i meselelerindendir لاَ مِنْ اُصُولِهِ Dinin asıllarından değildir وَالْفُضُولِىُّ Fuzuli kişi (Nedir?) يَشْتَغِلُ بِالْفُضُولِ Boş işle uğraşır مَعَ اَنَّ اَمَامَهُ Halbuki önünde vardır (Ne?) كَثِيرًا مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ Dinin birçok zaruri meselesi بِحَيْثُ O kadar çoktur ki, لَوِ اشْتَغَلَ بِهَا Eğer onlarla meşgul olsa لَمَا وَصَلَتِ النَّوْبَةُ Sıra gelmez (Neye?) اِلَى الْفُضُولِ Boş işlere اَوَّلاً لاَ بُدَّ İlk olarak lazımdır (Ne?) مِنْ تَصْحِيحِ الْاِعْتِقَادِ İtikadı düzeltmek الَّذِى Öyle itikat ki, يَتَعَلَّقُ بِذَاتِ الْوَاجِبِ وَصِفَاتِهِ تَعَالَى وَأَفْعَالِهِ Yüce Allah'ın zat, sıfat ve fiilleriyla alakalı وَيَنْبَغِى الْاِعْتِقَادُ أَيْضًا Ve dahi inanmak gerekir ki, اَنَّ مَا جَاءَ بِهِ النَّبِىُّ Peygamberimiz getirdi şey صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ Allah ona salat-u selam eylesin (Nereden getirdiği?) مِنْ عِنْدِ الْحَقِّ وَعَلاَ جَلَّ Allah Teâlâ'nın katından وَمَا عُلِمَ مِنَ الدِّينِ Ve dinden bilinen şey (Nasıl?) بِالضَّرُورَةِ

وَالتَّوَاتُرِ Zaruri ve kesin olarak (bilinen) مِنَ الْحَشْرِ وَالنَّشْرِ Haşr (hesap için toplanma) ve neşr (hesaptan sonra dağılma) وَالْعَذَابِ وَالثَّوَابِ الْاُخْرَوِيَّيْنِ الدَّائِمِيَّيْنِ Ahirette gerçekleşecek olan daimi sevap ve azap وَسَائِرِ السَّمْعِيَّاتِ Ve diğer nakli konular كُلُّهُ (Peygamberimizin getirdiği ve dinden bilinen şeylerin) tamamı (Nedir?) حَقٌّ Haktır لَيْسَ فِى شَيْئٍ مِنْهَا Ve onlardan hiç birisinde yoktur (Ne?) احْتِمَالُ التَّخَلُّفِ Vuku bulmama ihtimali وَثَانِيًا لاَ فَانْ لَمْ يَكُنْ هَذَا الْاِعْتِقَادُ Anlatılan itikat yoksa فَلاَ نَجَاةَ Kurtuluş mümkün değildir بُدَّ İkinci olarak lazımdır (Ne?) مِنْ اِتْيَانِ الْاَحْكَامِ الْفِقْهِيَّةِ أَيْضًا Fıkhi hükümleri de yerine getirmek بَلْ مِنْ أَدَاءِ السُّنَنِ مِنْ أَدَاءِ الْفَرَائِضِ وَالْوَاجِبَاتِ Farz ve vacipleri eda etmek حُسْنُ رِعَايَةِ وَالْمُسْتَحَبَّاتِ Hatta sünnet ve müstehapları da yapmak يَنْبَغِى Ve gerekir (Ne?) وَالاحْتِيَاطُ الْحِلِّ وَالْحُرْمَةِ الشَّرْعِيَّيْنِ Şeri helal ve harama güzel bir şekilde uymak (Daha?) İhtiyatlı olmak (Nerede?) فِى حِفْظِ حُدُودِ الشَّرِيعَةِ Dinin sınırlarını korumada حَتَّى يُرْجَى Ta ki ümit edilebilsin (Ne?) الْفَلاَحُ وَالْخَلاَصُ Felaha ermek ve kurtuluş (Neden?) مِنْ عَذَابِ الْآخِرَةِ Ahiret azabından وَصَلَتِ النَّوْبَةُ فَاذَا صُحِّحَ الْاِعْتِقَادُ وَالْعَمَلُ İtikat ve amel düzeltildiğinde Sıra gelir (Neye?) الَى الدُّخُولِ Girmeye (Nereye?) فِى طَرِيقِ الصُّوفِيَّةِ Sûfilerin yoluna وَرَجَاءِ بِالنِّسْبَةِ حُصُولِ كَمَالاَتِ الْوَلاَيَةِ Ve velayet kemâlâtını ümide وَبَحْثُ الْإِمَامَةِ Hilafet konusu كَالْمَطْرُوحِ فِى الطَّرِيقِ الَى ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ Dinin zaruri meselelerine nispeten (Nedir?) Yola atılan gibidir غَايَةُ مَا فِى الْبَابِ Hasılı kelam: اَنَّ الْمُخَالِفِينَ (Hilafet konusunda) muhalifler لَمَّا غَالُوا فِى هَذَا الْبَابِ Bu konuda aşırı gidince وَطَعَنُوا Ve kötü konuşunca (Kim hakkında?) فِى اَصْحَابِ خَيْرِ الْبَشَرِ Beşerin en hayırlısının ashabını hakkında عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ Ona ve ashabına olsun (Ne?) اَلصَّلَوَاتُ وَالتَّسْلِيمَاتُ Salat-u selamlar يُورَدُ Zikredilir فِى رَدِّهِمْ Muhalifleri red hakkında (Nasıl?) بِالضَّرُورَةِ Mecburen (Ne zikredilir?) مُقَدِّمَاتٌ طَوِيلَةُ الذَّيْلِ Eteği uzun (çok açıklamalı) deliller (Niçin?) لِكَوْنِ دَفْعِ لُزُومِ الْفَسَادِ Fesadı bertaraf etmenin gereği (Neden bertaraf etmenin?) مِنْ ضَرُورِيَّاتِ الدِّينِ مِنَ الدِّينِ الْمَتِينِ Sağlam dinden (Ne olduğu için?) Dinin zaruriyatından وَالسَّلاَمُ Selamlar...